

‘Pas op met alles wat je op schrift stelt!’

Mijn moeder zei dit al tegen me toen ik een klein meisje was. Ik had mijn eerste dagboek volgeschreven en verstopt onder de onderste plank van mijn boekenkast. Het besef dat als ik hier niet zorgvuldig mee omsprong, anderen dit zouden kunnen vinden en mijn diepste zielenroerselen zouden kunnen lezen, gaf me een onaangenaam gevoel.

En ze is het blijven zeggen. Het gold niet alleen voor mijn dagboek, maar ook voor wat ik schreef in brieven, wat ik typte op de computer en ga zo maar door. En ze had gelijk. Wat je op schrift stelt, kun je niet zomaar meer terugnemen. Het staat zwart op wit, anderen kunnen het zien, ze kunnen je erop aanspreken, er jaren later op terugkomen, het kopiëren of het uit zijn verband rukken.

Wat je op schrift stelt, is waar. Als ik opschrijf ‘Sander Dekker is gek’. Dan is Sander Dekker gek. Misschien bedoelde ik het anders, maar het staat er wel. Ik kan er allerlei woorden omheen verzinnen, maar het staat er. Anderen kunnen er anders over denken, maar het staat er. Sander Dekker is gek.

Tegenwoordig zou mijn moeder niet zeggen ‘Pas op met alles wat je op schrift stelt’, maar ‘Pas op met alles wat je online achterlaat’. Je chats, foto’s, filmpjes, likes, zoekgeschiedenissen, productaankopen, ze zwerven allemaal ergens op het internet en zijn in principe voor anderen vindbaar.

Nu vind ik het niet zo erg als anderen weten dat ik een tuinset heb besteld via Fonq.nl, maar ik wil liever niet dat ze weten wat ik er precies voor heb betaald.

Foto’s waar ik, mijn man of mijn kind gek of uitdagend op staan, stuur ik maar liever niet door en plaats ik niet op Facebook, omdat ik niet precies weet waar ze dan terecht kunnen komen.

Via Whats app-conversaties verstuur ik weleens informatie waarvan ik hoop dat die niet wordt gekopieerd of teruggezocht door andere personen dan degene met wie ik op dat moment in gesprek ben...

De Onderwijsraad benadrukt in haar advies [‘Doordacht digitaal’](#) (Onderwijsraad, 2017) dat ‘een brede inzet van ICT in het onderwijs niet mag leiden tot een bedreiging van een veilig pedagogisch didactisch klimaat. Een ieder moet zich veilig kunnen ontwikkelen, zich kwetsbaar of rebels op kunnen stellen en kunnen groeien, zonder hier later mee geconfronteerd te worden via afbeeldingen, teksten of sporen op het internet’.

Dat klinkt als een beschermende moeder. Maar beter dan dat ze zegt dat het ‘niet mag’, kan ze haar kind leren hoe hiermee om te gaan. Want voorkomen ga je dit niet. We worden al voortdurend met onszelf geconfronteerd via afbeeldingen, teksten of sporen op het internet. Net zoals we jaren geleden met onszelf werden geconfronteerd via de pagina’s van ons dagboek.

Beter dan dat je zegt het mag niet, zeg je: Pas op! Pas op met alles wat je online achterlaat.

[Iris Nonkes-van den Berg](#) werkt als hoofdredacteur voor de vakbladen HJK (De wereld van het jonge kind) en JSW (Jeugd in School en Wereld).